

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

A magrépatermesztés.

Irta: Réthy László okl. gazda.

A magrépatermesztésnek 2 célja lehet és pedig: vagy már egy meglévő féleségből, melynek kielégítő tulajdonságai vannak, akarunk magot termelni az értékes tulajdonságok lehető megtartásával, vagy egy új jobb féleség létrehozására törekszünk, tehát nemesíteni akarunk. Már azzal is nemesítünk, ha megkísérjük egy régi féleségnek bizonyos tulajdonságait javítani, vagyha a változékonyságra való hajlamot és elfajzást akarjuk leküzdeni. — Mindeztől külföldi magokból kell tenni a répatermesztő és répanemesítő között. Ez utóbbinak a répatermesztésére nagy, teljesen kifejtett és minden tekintetben pontosan megbírált anya és elitrépákra van szüksége, míg az előbbinek a magot, mely jól kitenyésztett törzsreptől származik, egyszer egy megbírálásra nem alkalmas nemzedéken át szabad szaporítani. Ezáltal a magrépatermesztése jelentékenyen olcsóbbá válik, mert az ilyen kicsi ki nem fejtett répák, vagy dugványokból 1 kat. holdon 12—15 kat. holdra elegendő növénygyedet kapunk. Ezeket a dugványokat úgy nyerjük, hogy a magot 24—36 cm. távolságu sorokban, kat. holdankint 18 kg. mennyiségben elvetjük és a sorokat nem ritkítjuk. Ősszel vesszük ki azokat ekével, vagy ásóval. A dugványokat ezután bevermeljük, de nem túl magasan (legfeljebb 50—60 cm.) és úgy fedjük be, hogy a fagytól védve legyenek. Ehez egy 75 cm. erősségű földréteg szükséges, vagy pedig először 30 cm. vastag földréteg, rája egy szalmaréteg és erre ismét 20—30 cm. föld. Az egész földréteget rögtön felrakhatjuk az aratás után, mert ez a felmelegedést illetőleg hátránnyal nem jár, sőt így a dugványok szárazok maradnak, ami a tartósságukra nézve előnyös.

Kora tavasszal — úgy, hogy a munkát ápr. közepéig elvégezhesük — a vermeket felnyitjuk és a dugványokat egyenként alaposan megvizsgáljuk. A beteg, gyenge és fagytól sérült dugványokat kiselejtezzük, míg az jó dugványokat ismét jól befedjük, nehogy váratlanul beálló fagyok kárt tegyenek bennük. Az átvizsgálásnál ügyelnünk kell arra, hogy a levélzet mentes legyen a lisztharmattól (*Peronospora schachtii*) és, hogy a dugványok feje ne legyen fekete, hanem egészséges. A gyökérrészek továbbá mentesek legyenek egy vöröses ibolyaszínű áthuzattól, mely gombafonalakból áll és a gyökereken rothadást idéz elő. (*Rhizoctonia violacea*). Az ilyen betegségek által megtámadott dugványokat nem szabad elültetni.

A dugványrépatermesztésnek nagy előnye a terület gazdaságosabb kihasználásában, valamint a nagy répák ültetésével szemben a kisebb szállítási, bevermelési, kihordási és ültetési költségekben rejlik. Az elitrépától kezdődőleg azonban csak egy dugványrépatermesztési generációt szabad nevelni, egy második már nagyon elfajzana. Dugványrepa tehát csak oly magot szabad használni, mely megbírált anyaiövektől származik. Nagy előnye még a dugványtermesztésnek, hogy az értékes elit és anyaiövekből rövidebb idő alatt nyerhetünk elegendő mennyiségű magot eladásra.

Ha túl nagy répákat használnánk, úgy ehhez legalább egy vagy két generációval, azaz 2 vagy 3 évvel több időre volna szükségünk és ezzel az elajzás veszélye is nagyobb volna.

A talajjal szemben, a magrépa valamivel más igényeket támaszt mint a feldolgozásra szánt cukorrépa. Valamivel nagyobb talajnedvességet kíván a cukorrépánál, mely ennyi talajnedvesség mellett minőségében már károsodhatik.

Ezt a Morek által végzett kísérletek eredményei is bizonyítják, melyek szerint a természetes eredmények és a magvak, valamint az árokba származó répáknak minősége a magrépának lápos talajon való termesztésénél voltak a legjobbak. E tekintetben csak ezután következtek az agyag, humusz, vályog és végül a homoktalajok, megfelelőleg e talajok különböző nedvességtartó képességének. Ugyanilyen jelentősége van a talajok felmelegedési képességének is, amely körülbelül szintén az előbb említett sorrendet követi, csak hogy e tekintetben itt a vályogtalaj mögött áll. A magrépának hideg talajon való termesztésénél, ezért mindent el kell követni, hogy az ilyen talajt melegebbé tegyünk mindenekelőtt alagsóvezés, de istállótrágyázás, meszezés és végül mélyművelés által is.

A trágyázás a magrépánál körülbelül ugyanaz mint a cukorrépánál, csak hogy előbbinél nagyrészt inkább kén-savas ammóniákat használjuk a chilisálettrom helyett. A kén-savas ammóniáknak a chilisálettromhoz viszonyítva valamivel hosszabban tartó utóhatása a magrépánál a magképződést a nyár folyamán igen kedvezően befolyásolja. Legcélszerűbb ezért a nitrogén felét kén-savas ammóniák alakjában az ültetés előtt csekélyen alászántani és a másik felét mint chilisálettromot fejrügyként alkalmazni.

A dugványokat legjobb ásóval elültetni és nem ültetőfával, mert utóbbival a lyukak falait nagyon összenyomjuk. A dugványok elültetése után a talajt jól letaposva a gyökérhez nyomjuk, mert ezáltal a gyökerek jobban belekapaszkodhatnak a talajba. A sor és növény távolság 50:50 cm. től 60:70; vagy 70:80 cm.-ig is váltakozhatik. Ez a talaj minőségétől, különösen a talajnedvességtől és tápanyag tartalomtól függ. Tápdus, elegendő nedves talajon a magrépák távolsága nagyobb, míg sovány talajon kisebb lehet. E tekintetben a magrépa termelőnek egy próbát kell tenni, hogy megismerje talajának viszonyait. Ha a sor és növénytávolságot jól megválasztottuk és a talajnak trágyázási állapota jó, akkor a dugványokból épp oly jó minőségű és mennyiségű mag fejlődik, mint a nagy magrépából. Az ültetés után célszerű a dugványokra kevés földet rakni egy-két centiméter vastagságban, hogy fagy és nyulár ellen védve legyenek. Ily módon korábbi ültetés lehetséges, ami később a maghozamra igen jó hatású lesz. A dugványok jó minőségére az ültetésnél nagyon ügyelni kell. Azok mindenesetre mentesek legyenek, amint már említettük, a lisztharmattól, és más rothadással járó betegségektől. A lisztharmat (*Peronospora, schachtii*) úgy a répánál, mint a magrépánál is előfordul, legtöbbször

szabálytalanul elosztva a répaföldeken. Sűrű egérszürke áthuzatot alkot a kissé összegöngyölt levelek alsó részén. A rendszerint már kora nyáron lisztharmat által megtámadott magrépanövény fejlődésében visszamarad a szár-részei nem nőnek az oldalágak és levélzet visszafejlődik és fodrozott lesz. A répánál a szívleveleket támadja meg. — A lisztharmat egy gombabetegség, melynek szaporodószervei a bevermelt répafejekre telelnek át. Ilyenformán a dugványrépák is előfordul és ezért fontos a magrépák lelkiismeretes kiválogatása. Már a bevermelés előtt a fodrozott leveleket, valamint a fekete, rothadást felmutató szívleveleket ki kell küszöbölni. Az ültetés előtt ezt meg kell ismételni. A magrépaföldeket is a fejlődés első idejében át kell nézni és a halvány-sárga, fodrozott levelű, eltörpült lisztharmatos egyedeket el kell távolítani. — Dugványokat és anyarépaikat ne ültessünk a gyári répa közvetlen közelébe nehogy utóbbiak megfertőzzék a tenyészanyagot. Ott ahol az ilyen szomszédság elkerülhetetlen úgy helyezük el a dugványokat, vagy anyarépaikat, hogy az uralkodó szél előbb utóbbiakat és csak azután a gyári répát érintse.

A réparozsda (*Uromyces betae*), amely a magrépatermesztésnél gyakran előfordul nem aggasztó jelenség, mert a gyári répa termesztésével nem terjeszkedhetik és szaporodhatnak el.

A magrépának fejlődése alatt igen kellemetlen ellensége a levéltetű, amely igen rövid idő alatt ugyszólván villámgyorsasággal terjed el és a maghozamnak nagyon árt. A levéltetű a répán állandó száraz időjárás különösen gyepek utszélek, árkok mentén, vagy fák közelében lép fel. Kicsiny kékes fekete hosszalábú nehezen mozgó rovarok a levéltetvek, melyek között kicsiny fonalszerű képződmények láthatók. Ez utóbbiak bőrradékok, melyeket a tetvek a többször ismétlődő hámítás következtében a leveleken hátrahagynak. A kárt a répán azzal idézik elő, hogy a növények nedvét szívószervük segítségével, melyet a szövetekbe befúrnak kiszívják. Tartós és ismétlődő esőzések a legjobban pusztítják a tetveket, míg a szárazság kedvez azoknak. Túl nagy és hosszantartó szárazság azonban szintén ártalmas a levéltetvekre. — Mivel a gyepek árkok, utak, valamint fák mentén a legjobban szaporodnak el célszerű lesz — ott ahol az elfertőződik — a fákat kivágni és a füvet a répaföldek szélére eltávolítani. Különösen magrépaföldeknél fontos ez Dohánylé permetezése által lehetne irtani a tetveket azonban ez utóbbiak a levelek alján vannak és így az oldat nehezen éri el azokat. Állítólag egyes esetekben thomaz-liszt elhíntése által értek el jó eredményeket. A magrépánál azonban 2%-os dohánylé alkalmazása, ha az kellő időben történik, igen jó hatású lesz.

A magrépánál a gyakori kapálás — annyiszor a hányszor csak lehetséges — igen fontos. Erre többször van szüksége, mint a gyári répának. A magfejlődés és hozam a kapálás által igen fokozható. A töltögetés nem minden esetben szükséges, azonban nedves, humuszos, vagy kötött talajon üdvös.

A répamag akkor érett, ha a magvak bar-

nák és ha kettéharapjuk azokat, belül fehérek. Érés után a szárazakat a földben álló réparól levágjuk és kékébe kötve azokat száradni felállítjuk. Ha az utóérés és száradás el van érve, legcélszerűbb mindjárt csépelni és pedig vagy géppel, vagy pedig verőkkel. A kinemcsépelte répamagot sokáig ne hagyjuk heverni, mert az mindig veszedelmes. Annak szárazságára nagy súlyt kell fektetni, mert tartossága csak akkor biztosított, ha nedvességtartalma 15% ot meg nem haladja, 17% ig a veszély még nem nagy, ezen felül azonban a romlás rövid időn belül bekövetkezik, különösen tavasszal, ha a hőmérséklet emelkedni kezd. Ilyen esetben tapasztalni fogjuk, hogy a magnak csiraképesége februárban és márciusban napról-napra rosszabbodik. A nedves magvak szárítása forgatással, vagy szárítóberendezések segítségével történik.

Megállapították az 1927. évi cukorrépa árakat.

Az Erdélyi Gazda legutóbbi számában közöltük volt, hogy a kormány megállapította az 1927. évi cukorrépa árakat. Az árak a tavalyiakal azonosak. A többtermelés esetére azonban egy büntető szanció van beiktatva a termelők számára. Nevezetesen, ha az előállítandó répa, illetve cukormennyiség 10%-kal nagyobb lesz a belföldi szükségletnél, akkor a hamburgi tőzsdén jegyzett cukorárak lesznek mérvadók a répaárakra vonatkozólag és pedig aként, hogy a hamburgi cukorárból levonják a bukarest-konstancai vasúti szállítási díjat és a vámot. Az így nyert cukorár négy és egynegyed-szerese fogja képezni a belföldi szükségleten felüli cukor árát. Ez mindenestre redukálni fogja a répaárakat ép úgy, mint az idén is a több termelés miatt leszorította a gyárak befolyása minden megállapodás dacára a répaárakat. A gazdák főtörvénye tehát nem a nagy területen való répatermelés kell hogy legyen, hanem az, hogy a minőség fokozása mellett kis területeken érjenek el nagy termésátlagokat és így lényegtelenül több költséggel és munkával kétszerezék meg átlagtermésüket. A felszabaduló területet használják fel egyéb termények részére. Nem lehet cél az elértéktelenedés határáig való több termelés, most pedig ennél a határkőnél állunk.

Az 1927. évi répaárakra vonatkozó megállapodás a következőket tartalmazza:

10.000 kilogramm cukorrépa minimális ára 8000 lej a termelő állomásán és pedig függetlenül a cukor ártól. Abban az esetben azonban, ha a gyárak a termelés nagybodásával kénytelenek lennének a cukor árát nettókilogrammonként 16 lejnél lejjebb szállítani a cukorrépa ára a kristálycukor árának ötszöröse lesz.

A cukorrépa ára a kristálycukor árának emelkedésével a következő módon fog emelkedni:

	alapár	50 km.-es körbeten belül vasútra adott répa ára	Tengelyen gyárba szállított répa ára.
18	8000	8400 L.	9000 L.
19	8400	8800 "	9400 "
20	8900	9300 "	9900 "
21	9500	9900 "	10500 "
22	10200	10600 "	11200 "
23	10900	11300 "	11900 "
24	11800	12200 "	12800 "

24 lejen felül minden egyes lej ár-emelkedéssel a cukorrépa vagononkénti ára 900 lejjel nő. A lej hányadainál a cukorrépa ára is arányban áll a hányaddal. A cukorrépa árának kalkulálási alapja a cukorrépa hivatalosan megállapított ára lesz, melyet a kereskedelmi minisztérium szab meg. A netto ár megállapítása úgy történik, hogy a fenti árakból levonják a fogyasztási, forgalmi adót, szállítási díjat, bélyegilletéket, (ez utóbbit csak a régi királyságban, Bukovinában, Beszarábiában), csomagolási költséget és fogyasztási jutalékot.

Az 1927. évben ezek a díjak, melyek levonásával a cukor netto-árát megkapják a következők:

fogyasztási adó	4.— lej
forgalmi adó	0.33 "
szállítás	2.15 "
bélyegilleték	0.25 "
csomagolás	0.75 "
fogyasztási jutalék	0.25 "

összesen: 7.73 lej

a Régi királyságban, Beszarábiában és Bukovinában. Erdélyben viszont 7.48 lei.

Igy például, ha megmarad a cukor mai maximális ára, 32.78 lej, úgy a netto ár Erdélyben 25.27 lej, egyebütt 25.02 lej.

Az adó, vasúti szállítási díj, esetleg más állami illetek emelkedése szerint emelik a cukor eladási árát is, anélkül azonban, hogy az megváltoztatná a fenti kalkulációs alapot.

Abban az esetben, ha a cukortermelés az 1927-28. évi idényben 10 százaléknál kevesebb lesz az 1926-27. évi idény (1926. október 1—1927. szeptember 30.) fogyasztásánál, úgy e többlet kristálycukor árát a hamburgi börze szerint állapítják meg. A hamburgi árból leszámítják a vámdíjat, a bukarest-konstancai vasúti szállítási díjat. A cukorrépa ára, mely az exportcukor előállításához szükséges, a fenti cukorár 4.25 százaléka lesz, a termelő állomásán leendő átadásra.

A gyárba szállított cukorrépa után a felek egyezsége szerint még a fennli megtérítés jár.

A répamagot a termelők önköltségi áron fizetik meg. A cukorgyárak ellenben minden 10000 kg. beszállított cukorrépa után 12 kg. magot térítenek meg a termelőknek. E megtérítés azonban nem lehet több az elhasznált magnál.

Abban az esetben, ha az első vetés nem sikerül, úgy a gyár újabb magot ad, azonban ez úgy számít, mintha csak egyszer adtak volna.

A termelőknek joguk van ingyenesen az átadott répamennyiség répahulladékának 50 százalékahoz.

A gyárak a termelők kérésére a termelőnek az átadott répamennyiségből előállított melasz 1 százalékat adják át a répa árának feléért. Az erre vonatkozó kérést március 1-ig kell beadni, viszont az átvett melaszt nem lehet ipari célokra felhasználni.

A melasz kiszolgáltatást a gazdák részére tudvalevőleg a pénzügyminiszter betiltotta a gyáraknak. Bár az ellen feliratilag tiltakozott a Termelők Szövetsége a feloldásra vonatkozólag semmi válasz ezideig nem érkezett.

Ezek a feltételek a legnagyobb takarékoságra inik a termelőket. A redukált répaárak, háromszorosára emelt földadó, minden igazvonó állatra kivetett 250—250 leies utadó, mely a traktorok léterőre is vonatkozik, fokozott mértékben terhetik a répatermelést, mely több szőri, és jobb, mélyebb szántást igényel. Ne ringassuk magunkat a répatermelés magas jövedelmezőségének reményében, mert magas átlagtermések nélkül a termelés rászűzettel jár. Aki legalább 130—150 mázsát nem tud elérni holdanként, mondjon le a répatermelésről.

A mézsnitrogén gyártása.

A vegyi tudományok legutolsó vívmányai között első helyen áll a levegő nitrogénjének leköltése és értékesítése műtrágyák gyártása céljából. Az első kísérleteket ilyen műtrágyák gyártására a század elején hajtották végre és 20 évi szakadatlan bűvázkodás és költséges kísérletezés kellett ahhoz, hogy a gyártási eljárásokat a mai tökéletességig fejlesszék.

Az összes eljárásoknál az első feltétel olcsó erőforrás biztosítása volt, mert a légköri nitrogén leköltéséhez óriási energiamennyiségek kellenek. Ebből folyik, hogy az ilyen telepeket eredményesen csak ott lehet létesíteni, ahol természetes erőforrások állnak rendelkezésre, tehát vagy vízierők, vagy mint az a dicsőszentmártoni gyár

létesítésénél döntő befolyással bírt, kellő mértékben rendelkezésre álló földgázforrások.

A mézsnitrogén gyártása a dicsőszentmártoni gyárban következőképpen történik.

A levegő nitrogénjének kiválasztása céljából a földgázt zárt térben elégetik, miáltal a levegőben foglalt oxigén elhasználtatik és egy nitrogénből és szén-savból álló gázkeverék marad vissza, melyből a szén-savat egy toronyrendszerből álló berendezésben vízzel kimossák, ezután a vizes nitrogéngázból a vizet kifagyasztják és így marad vissza a tiszta nitrogén.

A nitrogén leköltéséhez porrá őrölt calciumcarbida van szükség. A calciumcarbida ugyanis az a tulajdonsága, hogy a nitrogént megfelelő hőfok mellett lekölti.

Az ehhez szükséges vegyi folyamat 90 méter hosszú 2 méter átmérőjű öntöttvas, kívül chamottal burkolt kemencékben megy végbe, amelyekben az egyik oldalon kocson betolják a lisztfinomságúra őrölt calciumcarbidot és azt földgázzal körülbelül 900°-ra felhevítik. A kemence másik végén a hideg nitrogént vezetik be és így a nitrogéngáz ellenáramban vonul végig a kemencében, miközben az izzó carbiddal új vegyületté, — mézsnitrogénné egyesül.

A kemencéből kijövő mézsnitrogént lisztfinomságúvá őrlik és az így őrölt mézsnitrogént a porzás csökkentése végett megfelelő mennyiségű olajjal keverik.

A calciumcarbida nyersanyagait koks, vagy faszén és égetett mész képezik, mely anyagok hatalmas elektromos kemencékben körülbelül 3000° C mellett végbemenő összeolvastás útján adják a calciumcarbidot.

Ezek az elektromos kemencék fogyasztják a gyártáshoz szükséges energiamennyiség legnagyobb részét.

A dicsőszentmártoni gyárban összesen 30.000 lóerő áll rendelkezésre, melyet négy egyenként 7500 lóerős gőzturbina termel.

A gőzturbinák hajtásához szükséges gőzt 12, összesen 6000 négyzetméter fűtőfelületű kazánban állítják elő, mely kazánok fűtésére a földgáz szolgál.

Kérdés—felelet.

A „török lencse.”

Kérdés: Beküldöttem az Önök címére egy hüvelyes növényt és kérem szépen azt megvizsgáltatni és annak eredetéről engem értesíteni. A nevezett növényt nálunk török lencsének hívják és a rendes lencse között szokott előfordulni, azt később annyira ellepí, hogy a lencse főzésre nem alkalmas és főve egész kesernyész ízt ad az ételnek, — élvezhetetlen. A nép és egyes gazdák a bükköny (nálunk fekete-borsónak hívják) és a lencse keresztesének mondják, én azonban már két év óta próbáltam bükköny és lencse beporozása által keresztesíteni, de még nem sikerült ilyen előállítani. Kérem tehát annak származásáról engem felvilágosítani és egyszersmind arról is tájékoztatni, hogy takarmánynak feleltethető-e szemesen, illetve darálva és zöld takarmánynak használható-e? Mennyi a fehérje tartalma? Annyira elszaporodott a lencse között, hogy más vetőmagot kellett beszerezni.

D. M.

Felelet: A beküldött növény nagyon érdekes. Magja első pillanatra határozottan lencse jellegűnek látszik, míg a mellékelt hüvelye és lelvitőredéke teljesen a bükköny típusát mutatja. Ha azonban a magot közelebről szemügyre vesszük, láthatjuk, hogy az nem egyforma, nem egyöntetű, mintha nem is egyazon növényen termelt volna. A mag annyira változatos alakú, hogy belőle egész sorozatot állíthatunk össze, kezdve a lapos magu lencsejellegű magtól egészen a gömbölyded, szegletes élű bükköny-szerű magig. Ez az egyenlenség amellől szól, hogy itt vagy keresztezés termékével van dol-

gunk vagy pedig elkorcsosodott, degenerált növény magja van előtünk. Valószínű az előbbi feltevés, mert ha azt kérdezzük, hogy miféle növény az, amely így degenerált, úgy nem tudunk határozott feleletet adni. Hogy ez a növény nem igazi lencse, az első pillanatra látszik. Ha végig tekintjük a természetét és a vadon termő búkköny fajtáinkat, úgy azt látjuk, hogy a kérdéses növény egyikkel sem egyezik meg. Van némi hasonlósága a takarmánybúkkönyvel t. i. a hüvely alakja és nagysága, a hüvely színe és elrendeződése, de a mag alakja nagyon elüt a takarmánybúkkönyétől az inkább lencseszerű. — Azonkívül az a kevés levélmaradék, ami a beküldött növénytörödéken látható, az határozottan búkkönyjellegű. Úgy látszik a növény méretei is sokkal nagyobbak, mint a lencséé, amennyiben nagyobb növésű növény, mint a lencse.

Ami azt a kérdést illeti, hogy kereszteződhet-e a lencse a búkkönyvel, azt mondhatjuk, hogy az nincs kizárva. Eddig ugyan nem észlelték és nem írták le a nevezeit két növény nemzetségének a kereszteződését, de kizárva nincs a lehetősége. A borsó a búkkönyvel tapasztalat szerint gyakran kereszteződik, ezért nincs kizárva, hogy a búkköny a lencsével is kereszteződik. Amint értesültem a lencse táblákban erdélyszerte gyakori a búkkönyféle növény előfordulása, amelynek hovátartozandósága még homályos, vagyis nincs még megállapítva, hogy ennek a búkkönyféle növénynek mi a pontos neve, mert egyik búkkönyfajjal sem egyezik. Valószínű tehát, hogy kereszteződés terméke. A beküldött magot mi természetesen kísérlet és további tanulmány tárgyává fogjuk tenni és az eredményről majd beszámolunk. Hogy takarmánynak felhasználható-e ez a növény? Erre azt felelhetjük, hogy zöldtakarmánynak minden aggály nélkül felhasználható ez a növény. A magját pedig darálva, másféle darált maggal, illetve őrlémmel keverve szintén bátran fölvetelhetjük. A mag vegyi összetétele valószínűleg meg fog egyezni a búkköny összetételével, amely átlag véve a következő: 13.4% víz, 3.2% hamu, 26.4% fehérje, 6.6% nyersrost, 48.6% szénhidrát és 1.8% zsír, amikből 23.3% fehérje, 0% nyers rost, 45% szénhidrát és 1.6% zsír emészthető.

Úgy látom, hogy a lencsetermelésre nálunk nagyobb gondot kellene fordítani, mert a különböző boltokban látható lencse nem egyöntetű áru, sok közte a keverék, vagy elkorcsosított mag. Ezért a tiszta vetőmag elvetésére és a vetés jó gondozására nagy figyelmet kellene fordítani.

Dr. Péter Béla.

Törvények, rendeletek.

A mezőgazdasági kamarák újra szervezéséről szóló törvényjavaslat. Garoflid miniszter a parlament elé terjesztette a mezőgazdasági kamarák újraszervezéséről szóló törvényjavaslatot. E szerint egyelőre csak 11 mezőgazdasági kamarát állítanak fel és pedig Bukarest, Brassó, Csernovicz, Kolozsvár, Konstanca, Crajova, Braila, Iasi, Temesvár és Szatmár székhelyekkel. A tervezet értelmében a mezőgazdasági kamarák száma 5 éven belül 73-ra emelkedik, (?) vagyis minden megyének lesz külön kamarája. A szavazati jog kérdésében nevezetes újítást vezet be a miniszter, ugyanis az eddigi törvényes gyakorlattal szemben kiterjeszti a szavazati jogot az összes mezőgazdákra, tekintet nélkül a földbirtok nagyságára. A kamarák kiadásainak fedezésére szükséges összegek előteremtésénél sem kerülhetne el a gazdaközönség egy újabb adófelelősséget terhét. A javaslat az eddigi félszázalékos kamarai adó helyett egy százalékos adót léptet éleibe, ez az adó a föld- és erdőbirtokok jövedelmét fogja terhelni. Azonban az állami kezelésben levő földbirtokok és erdők jövedel-

méből az állam az eddigi 2 százalék helyett 10 százalékos hozzájárulást ad a mezőgazdasági kamarák költségtérítéséhez. A földművelési miniszter e két jövedelmét a kamaráknak kb. 130 millió lej-re becsüli összesen, amiből majdnem 13 millió esik egy kerületi kamarára. Így a kamarák agítlását nem fogja majd akadályozni az anyagok hiánya. Az új törvény valószínűleg meghagyja a mezőgazdasági kamarák szövetségét, központját.

A kiviteli értékvám eltörlése. Az eddig érvényben levő intézkedések szerint az országból kivitt ipari cikkek után 20 százalékos értékvámost kellett fizetni. Ez most fejlődő gyár- és iparunk versenyképességét a legközelebbi külföldi piacokon is súlyosan befolyásolta. Nehány nappal ezelőtt a kormány ezt a 20 százalékos kiviteli értékvámost eltörlölte, ami azt jelenti, hogy az ide tartozott cikkek kivitele teljesen vámentes, csupán a 2 százalékos vámilletéket (taxa de comision) kell fizetni.

Az állattenyésztés előmozdításáról szóló törvényjavaslat előkészítő bizottsága megalakult. Elnöke Garoflid miniszter, tagjai: G. Ionescu Braila állattenyésztési vezérigazgató, Konner F. Szász G. E. elnöke, Gh. Lucastevici nagybirtokos és állattenyésztő és A. Pascu a Gazdák Biztosító Intézetének központi igazgatója.

Kisebb szakközlemények.

Mire jó a köszénkátrány a gazdaságban? Miután még sokan nem ismerik a köszénkátránynak nagy fontosságú szerepét a gazdaságban, szükségesnek tartjuk azt a gazdaközönséggel rövidesen ismertetni. A köszénkátrány a szénnek gázgyártásra való felhasználása mellett nyert folyékony melléktermék. Kiválóan alkalmas fa, cserép és vasanyagok vízhatlanítására, illetve korhadás, elporlás és rozsdásodás ellen való megvédésére. Minden fa, cserép vagy vas anyag, mely kátránnyal alaposan bevonatik, legalább még egyszer olyan hosszú ideig megőrzi épségét. Azonkívül rendkívüli hatásos szer a gyümölcsfák megsérült részeinek vízhatlanítására. Egyetlen megbízható szer patkányok, egerek, vakondok és bármely más féreg elűzésére és kiirtására, valamint emésztőgödrök szagtalanítása és fertőtlenítésére. Épen ezért olcsóságára való tekintettel is egy gazdaságból sem szabadna hiányozni a köszénkátránynak.

Hamisított ecet felismerése. Ecetet sok mindennel, de leginkább kénsavval szokták hamisítani. A kénsav az egészségre káros hatással van. Azt, hogy az ecet kénsavval van-e hamisítva, úgy állapíthatjuk meg, hogy porcellántányérba törött cuktot teszünk és ráöntünk az ecetből. Az ecetet párologtassuk el. Ha a tányérba lévő maradék fekete, vagy sötétbarna színű lesz, úgy az ecet egész bizonyossággal kénsavat tartalmazott. Ha az ecet nem hamisított, a cukor fehér marad.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

550 L. Alapító tagdíj részletet és kámatot fizetett: Kratochwill Arthur Gyulafehérvár.

1926. évre 100 L. tagdíj pótlást fizetett: Gazdakör Mezőkeszli, Oszlán Géza Torda.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Gazdakör Mezőkeszli, Gazd. Blzt. Int. Rt. Arad 8 tagért, László Gyula Nagyiklód, Kenderassy Ernő Felsőzálláspatak.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Gazd. Blzt. Int. Rt. Arad 9 tagért, László Gyula Nagyiklód, Kratochwill Arthur Gyulafehérvár.

1927. évre előfizetési díjat fizetett: Fekete István Krajova 400 lei, Csép Gáborné Aranyosrákos 200 lei.

Vegyes közlemények.

Időjárás. A bolfalusi cukorgyár meteorológia állomása március hóra vonatkozóan az időjárást illetően a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 727.7 volt 19 én, a minimum pedig 706.2 a hó 25 napján. A legnagyobb meleget + 21.5° C-t 28.án észlelték, a legkisebb meleg pedig 17 ikén — 3.2° C. volt. A március havi középhőmérsékletet + 6.93° C. ban állapították meg. A legnagyobb csapadék 15-én 14.3 m/m. volt. A csapadék egész havi mennyisége 33.6 m/m., a csapadékos napok száma 7 volt.

Fogatos ekeverseny Kolozsváron. A kolozsvári Gazdasági Egylet a jövő héten nagy pénteken, vagy kedvezőtlen időjárás esetén husvét harmadnapján Kolozsváron a györgyfalvi uti vámnál fogatos ekeversenyt rendez. A versenyen 8 ekeípust fognak bemutatni. A próbaszámítások reggel 8—10-ig fognak tartani, azután 10—12-ig a fiatal gazdák számára ekeszerelési és beszállítási verseny lesz. A K. G. E. a versenyző gazdáljak részére jutalomdíjakat tűzött ki. Az érdeklődő közönséget ezuton hívja meg ez egyestület.

Márciusi kanikulára, áprilisi tél. Egy bécsi időjós fehér husvétet és különösen ápr. 17—18 ra nagy hideget jósol. Május melegebb lesz, június hideg, esős, júliusban kezd csak felmelegedni az idő és a kanikula aug. végére várható.

Agrárreform ügyek a kolozsvári itélőtábla előtt. A kolozsvári itélőtábla, amely majdnem minden esetben helyben szokta hagyni az első és másodfokú agrárreform ügyi ítéleteket, e héten több ügyet tárgyalt, amelyek közül *Teleki Mihály* gr. ingatlanai megváltási árának felemelése iránti kérését alaki hiba miatt elutasította. Ugyanezen ok miatt utasította el gr. *Zichy Antal* hasonló irányú kérését. Özv. *Lészay Ferenc* névű két hold belsőséget sajtaitottak ki összesen kétszáz leiert a rajta levő épületekkel együtt. Az elsőfokú hatóságot újabb értékelésre utasította a tábla. A *gyulafehérvári káptalan* tanulmányi alapjától elvett 2000 hold ingatlan holdankénti árát 2000 L. ben állapították volt meg. A tábla ezügyben hozandó határozatát később hirdeti ki. Ugyancsak később fogja kihirdetni a br. *Jósika* örökösöktől elvett 14,000 holdas ingatlan megváltási ár ügyében hozandó határozatát is. A fentti néhány adat többet mond az esetleges kommentároknál.

A németországi tanulmányutra küldött ifjak egyike a héten értesítette az E. G. E.-t Halle mellett, egy gazdacsaládnál való szerencsés és jó elhelyezkedéséről és írja, hogy milyen nagy meglepetés érte, amikor első nap odaállították fejgépével teheneiket fejni. Németországban nem nagy ritkaság számba, hogy egy kiscsorda 20—30 tehenet fej naponta és a drága kézi munkaerőt géppel pótolja még a fejéskor is.

A cukorrépa levélzetének kifejlesztéséhez jelentékeny mennyiségű nitrogén igényel. Mivel a levélzet a cukorképződés tulajdonképeni helye igen fontos annak egészséges jó kifejlődése. Ezt legjobban mérszénitrogén alkalmazásával érhetjük el, amelyből kat. holdanként 80—150 kg.-t adagolhatunk.

300 millió kölcsön a romániai cukorgyáraknak. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank már a múlt évben nagyobb arányon fontkölcsonnt biztosított a romániai cukorgyárak részére. Az 1927-iki üzleti évre a Pesti Magyar Ker. Bank által összehozott pénzcsoport kb. 300 millió lejnek megfelelő hitelt nyújt a cukorgyáraknak.

Új vasutvonal az erdők kitermeléséhez. A móclakta vidékek erdeinek kitermelésére a kolozsvári erdőigazgatóság részletes tervezete dolgozott ki. A móclakta községek az agrárreform révén 75,000 hektár erdőséghez és 27,000 hektár legelőhöz jutottak. Az erdők kitermeléséhez hiányzanak a vasutvonalak. A tervezet szerint javasolt

vasut Kolozsvárról kiindulva 100 km.-es hosszúságban a móclakta községeken át a torda-abrudbányai vonallal kapna összeköttetést. A tervezet jelenleg az erdő igazgatóság (Casa Padurilor) technikai osztályának van véleményezésre.

A Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egylet folyó évi április 21-én tartja Désen 1927 évi rendes közgyűlését. A tárgysorozaton az évi számadások bemutatásán kívül szerepel az egylet címének megváltoztatása és az évi tagdíjak megállapítása. A közgyűlést választmányi ülés előzi meg.

A legelőre bocsájtott szarvasmarhák megnyult körmeit vágassuk le, hogy a járásban ne akadályozza a felesleges körömrész az állatokat. A marhák körmel közül pedig egy fakéssel naponként tisztogassuk ki a trágyát, mely felmarja és a sarat, mely megszáradva feltöri a lábat.

Alkohollelles propaganda-előadás. Örömmel szerzünk tudomást arról a jelentőséges társadalmi törekvésről, minek folytán az alkoholfogyasztás elleni küzdelem újra megindult. Az eredményes küzdelemnek egyik igen hathatós eszköze a *meggyőzés*, ezzel a fegyverrel harcol a székelyudvarhelyi Goot-Templar rend ismeretterjesztő előadásnak keretében, melyeket f. évi április 10-én tart Székelyudvarhelyen. Kívánatosnak tartanók, hogy az alkohollelles mozgalom minél szélesebb mederben folyjon a falvakban is, mert különösen a székelyföldön a statisztikai adatok szerint szégyenletesen nagy jövedelme van az államnak a mértékellenes alkohol fogyasztás utáni adókból.

A ragályos betegségben elhullott állatok bejelentése kártalanítás végett. Az állam a lépfenében, vagy sercegő üszökben elhullott állatait kártérítést nyújt a gazdának, ha azt mint első esetet az illetékes állatorvosnak bejelenti. Az állam az állat értékének 30%-át téríti meg. Ugyancsak a tuberkulózis miatt kiirtott állatokért is kártalanítja az állam a gazdákat. A bejelentés elmulasztása kihágást képez, melyet a törvény szigorúan büntet.

Méhgazdaságok üzemtana címen a gödöllői m. kir. méhészeti szakiskola igazgatója, Gál Imre méhészeti felügyelő, egy 386 oldalra terjedő, számtalan képpel és grafikonnal illusztrált szakmunkát bocsát ki, a könnyebb beszerzés lehetővé tétele kedvéért 8 darab egyenként 48 oldalra terjedő füzetben darabonként 2 pengő, összesen 16 pengő árban, amire 2-4 és 8 pen-

gős részletekben lehet közvetlen az irónál és egyben a kiadónál május 1-ig előfizetni. A szakmunka a méhészeti irodalom hézagpótló művének ígérkezik, amennyiben a méhészet üzemi kérdéseivel eddig önálló keretben még senki nem foglalkozott. Éles megkülönböztetést tesz a tenyésztő- és termelőrendszer között és a méhcsalád erőművi viszonyain építi fel annak munkateljesítményét úgy a tenyésztési, mint a termelési irányban. Az ország talaj és méhlegelő viszonyai, a hőmérséklet, harmat stb. természeti tényezők szerepének ismertetése után a beszerzések, elhelyezés, alapítás, szelekció, üzemmenetet tárja fel és üzemterveket, költségvetéseket nyújt a méhészet és a vele kapcsolatos mindennemű beruházásra nézve. Foglalkozik a vándorlás, anyanevelés, behozatal-kivitel, adózás kérdéseivel, az országos statisztikai adatokkal, szállítási tarifákkal stb. Közli a miniszteri elvi jelentőségű határozatokat és a kuriai döntvényeket. A méhészkedők részére nélkülözhetetlen kézikönyvre kartársaink és utjukon a méhészkedő közönség szíves figyelmét felhívjuk.

PIA C.

Vetőmagpiacon majdnem mindenben élénk a kereslet. Különösebb érdeklődés az ólomzárólt löheremagvak iránt nyilvánul meg. A készletek e cikkben fogytán vannak. Ezt sokan arra használják ki, hogy nem kellően tisztított magvakat hoznak forgalomba, miáltal az aranka terjed. Belföldi piacon a vetőmagvak tekintetében általában a német áru uralja a helyzetet, kivéve a here-, baltacim- és bükkönymagvakat, melyek belföldön megfelelő minőségben termelődnek. Kötő minőségűek a magyar magvak, amelyek behozatala a kedvezőtlen adottságok miatt még mindig késik. Ólomzárólt löheremag engrosára kg. ként 110 lej, kicsinyben 120 lej.

A nyersbőrök áralakulása. Az utóbbi időben a nyersbőrökből az import állandósulni látszik. A feldolgozó ipar a szükséges nyersanyagot külföldi árukkal fedezi, míg az eddigi gyűjtőhelyek is, melyek a nyersbőröket összevásárolva szállították a gyárak részére majdnem mindenütt megszűntek. A legnagyobb hiba e téren ott történik, hogy a vágóhidakon szakértelem nélküli nyuzókat alkalmaznak, akik a vakmetszésekkel elértéktelenítik a bőröket. Emiatt a belföldi bőrarak a külföldiekhez viszonyítva igen alacsonyak. Árak: nehéz marhabőr 4244 lej, borjubőr 66, lóbor 680 lej. *A vadbőrök*

árirányzata szintén lanyhuló. Az árak darabonként: nyulbőr 65-70, rókabőr 650-700; görénybőr 450-500, farkasbőr 600-650, borzbőr 190-210, mokusbőr 65-70 lej.

A borpiac irányzata továbbra is szilárd. Szilágyági bor ára literenként a termelőtől 22-23 lejre emelkedett.

Élőállatok: Fejőstehén drb.-onként 9-14.000 lej, hizott ökör kg.-ként 22-23, vágótehén kg.-ként 17-18, szopóborju kg.-ként 36-38, bivaly kg.-ként 12-15, vágó ökör kg.-ként 19-21, hussértés kg.-ként 38-40, zsírsértés kg.-ként 34-36, barány drb. 4-700 lej.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lej. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számítanak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej.

Egy egészen új 17 soros „Unicum Drill” vetőgép jutányosan eladó. Ertekezhetni 341 és 536 telefon. Megtekinthető Attila-u. 10.

Kettő kiváló simentált tenyészbika eladó még. Vellesek Gusztáv Semlacul-Mare, Timiş. 32.

MEZŐGAZDÁKNAK!

NOSPRASEN

peronospora, szőlómoly (szénaféreg), savanyuféreg, Botrytis és minden rovar ellen, amely a szőlőnek és gyümölcsnek rágással árt.

ZELIO készítmények

patkányok és egerek biztos irtására.

SOLBAR a szőlő lisztharmat, a levél-fodrosodás és rövid ízűség ellen.

APHIDON levél- és vértetű ellen.

Trágyalé, 46 % N

speciális trágya szőlőnek és gyümölcsösnek.

Leuna-salétrom 26 % N

visszamaradt vetések különleges fejtrágyázásához.

Kénsavas ammoniák, 20,6 % N répa, burgonya stb. trágyázásához.

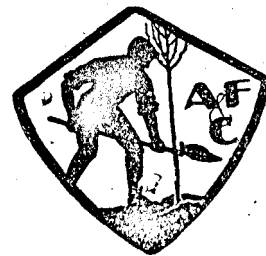
Kaphatók minden mezőgazdasági üzletben, drogeriában stb. vagy alábbi cégnél!

ROMANIL Rt.

3949

Timişoara, I. Banathaus,

amelynek mezőgazdasági osztálya készséggel és díjmentesen válaszol mezőgazdasági kérdésekre.

Szőlőoltványok

a legjobb bor- és csemegefajokból, alanyvesszők

Berlandieri x Riparia

és

Riparia portalléből,

továbbá gyümölcsfákat, díszfákat stb. a legjobb minőségben ajánlanak.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Falsholák és szőlő oltványtelepek R.-T. Alud-Nagyenyed-Árjegyzék ingyen. 3970

Cukorrépatermelőkk!

Ha olcsón és jó minőségű termést akar elérni, használjon

AZOFORN bakteriumos vetőmag trágyát

Nemcsak a termés mennyiségét, hanem cukortartalmát is emeli.

Gyártják mindenütt Európában.

Többszörösen kitüntetve.

Hipróbálva és ajánlva iskolák szakemberek egyesületek és magánosok ezreltől.

Gazd. Iskola Coţmani. 1 ha-on 4000 kg. többtermés és a cukortartalom 14% helyett 15%.

Cukorgyár Cerhenitz, (Csehország). 10%-os többtermés mellett a cukortartalom 19.1%-ról 19.8%-ra emelkedett

Gazd. Iskola. Komárom. 32%-os többtermés.

Állami Biokémiai Intézet Prága. 8 kísérlet 820-61000 kg. többtermést adott hektáronként.

Ára hektáronként 350 lej.

Romániai vezérkéviselő: FEKETE ISTVÁN Craiova Str. Ghica Voda 19.

Helyi képviselőket (tanítók, jegyzők, stb.) keresünk!

39